

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4942-10

meddelad i Stockholm den 12 oktober 2011

KLAGANDE

AA

Ombud: Förbundsjuristerna Karin Ernfors och Mikael Ruukel
Läraryrket
Box 12229
102 26 Stockholm

MOTPART

Socialnämnden i Lessebo kommun
Box 13
360 50 Lessebo

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 23 juni 2010 i mål nr 2760-09, se bilaga

SAKEN

Riksfärdtjänst

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 111756

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA fullföljer sin talan och anför bl.a. följande. Kammarrätten hänvisar till att hon fått lön och ledighet från arbetsgivaren för att delta i den fackliga sammankomsten och att detta, enligt lagen (1974:358) om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen (FML), förutsätter att den fackliga verksamheten hänför sig till den egna arbetsplatsen. Tillämpningen av FML är en arbetsrättslig fråga. En facklig aktivitet som i en viss situation och på en viss arbetsplats anses ge en viss rättighet enligt FML kan i ett annat sammanhang anses inte göra det. Av den anledningen är det olämpligt att lägga tillämpligheten av FML till grund för en förvaltningsrättslig bedömning. Stora delar av den i målet aktuella konferensen omfattades inte av rätten till betald ledighet enligt FML. Av kammarrättens domskäl framgår att rättsutvecklingen har lett till att förtroendeuppdrag i föreningar och sammanslutningar kommit att omfattas av begreppet ”enskild angelägenhet”. Skälet till detta är att det är en grundläggande rättighet att vara föreningsaktiv och att en annan tillämpning innebär gränsdragningsproblem. Betydande skäl talar alltså emot en restriktiv tillämpning av rekvisitet enskild angelägenhet och att förtroendeuppdragen delas upp i sådana som är enskilda angelägenheter och sådana som inte är det. Om den fackliga sammankomsten inte anses vara en enskild angelägenhet bör den anses utgöra tjänsteresa. Då det var fråga om en enstaka resa och resan var väsentligt dyrare än om hon haft möjlighet att åka tåg bör undantagsbestämmelsen för tjänsteresor i så fall vara tillämplig.

Socialnämnden i Lessebo kommun bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. AAs uppdrag är inte en fritidssysselsättning även om det till viss del utförs på fritiden. Uppdraget får betraktas som relaterat till en anställning. Ett förtroendeuppdrag i en facklig organisation kan inte jämföras med ett förtroendeuppdrag i t.ex. en handikappförening. Den aktuella kursen får anses vara en utbildning i hur den förtroendevalda ska agera i sitt uppdrag och är till gagn för AAs samtliga uppdrag inom Lärarförbundet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 5 § 2 lagen (1997:735) om riksfärdtjänst förutsätts för tillstånd till sådan färdtjänst bl.a. att ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet.

AA har i andra hand åberopat att resan ska anses utgöra en sådan enstaka tjänsteresa för vilken undantag kan göras (se bl.a. prop. 1983/84:100 bil. 8 s. 175 och prop. 1988/89:81 s. 2). Denna undantagsmöjlighet var hänförlig till 2 § förordningen (1984:482) om ersättning för riksfärdtjänst och 9 § förordningen (1989:340) om riksfärdtjänst. Dessa båda förordningar är upphävda och någon möjlighet att anlita riksfärdtjänst för tjänsteresor finns numera inte.

Frågan i målet är om en regionträff för fackliga förtroendemän är en sådan enskild angelägenhet som är en förutsättning för att AA ska få anlita riksfärdtjänst.

Vad som omfattas av begreppet enskild angelägenhet definieras inte i lagen om riksfärdtjänst och berörs inte heller närmare i förarbetena. I förarbeten till tidigare motsvarigheter till lagen uttalas att resor för förtroendemän i föreningar av olika slag skulle betraktas som resor för privat angelägenhet (prop. 1983/84:100 bil. 8 s. 175).

Av detta uttalande kan emellertid inte slutsatsen dras att varje resa inom ramen för ett förtroendeuppdrag ska anses ha en enskild angelägenhet till ändamål. För att avgöra om AA har rätt till riksfärdtjänst räcker det därför inte att konstatera att hon har ett förtroendeuppdrag i en förening. Det måste också prövas om regionträffen, mot bakgrund av de uppgifter som följer av hennes fackliga uppdrag, är en sådan enskild angelägenhet som avses i lagen om riksfärdtjänst.

AA är facklig förtroendeman i Lärarförbundets lokalavdelning i Lessebo. En facklig förtroendeman företräder de anställda i bl.a. frågor som rör förhållandet till arbetsgivaren. För att fullgöra sitt uppdrag har förtroendemannen rätt till ledighet från arbetet och, för verksamhet på den egna arbetsplatsen, rätt att behålla

Mål nr
4942-10

sina anställningsförmåner vid sådan ledighet (1, 6 och 7 §§ FML). Kostnaderna för regionträffen, inklusive kostnader för deltagarnas uppehåll och resor, betalades av Lärarförbundet.

Högsta förvaltningsdomstolen finner, med hänsyn till det fackliga uppdragets anknytning till AAs arbete, att ändamålet med resan inte kan anses ha varit en sådan enskild angelägenhet som omfattas av lagen om riksfärdtjänst. Hon har således inte haft rätt att anlita riksfärdtjänst för resan.

Mats Melin

Gustaf Sandström

Karin Almgren

Eskil Nord

Annika Brickman

Maria Lindeberg
Föredragande justitiesekreterare

Avd. I
Föredraget 2011-09-21